

Коган Я. В.

здобувач третього рівня освіти (PhD),
кафедра міжнародних відносин,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
к. 32, Французький бул., 24/26, м. Одеса, 65058, Україна
E-mail: yanik1922@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-6570-3878>

Марчук С. П.

здобувач третього рівня освіти (PhD),
кафедра міжнародних відносин,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
к. 32, Французький бул., 24/26, м. Одеса, 65058, Україна
E-mail: sonyamarchuk1@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-0868-3366>

ЕВОЛЮЦІЯ ЯДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ РФ 2020–2024: ЇЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТА ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА ФУНКЦІЯ

Стаття присвячена комплексному аналізу стратегічних документів Російської Федерації «Основи державної політики у сфері ядерного стримування» 2020 та 2024 років у порівняльному, історіографічному та внутрішньополітичному вимірах. Актуальність дослідження зумовлена трансформацією ролі ядерного чинника в умовах повномасштабної російсько-української війни та зростанням значення ядерного сигналіngu як інструменту міжнародної і внутрішньої політики. У межах дослідження здійснено порівняльний аналіз двох редакцій доктринальних документів, визначено еволюцію передумов і підстав застосування ядерної зброї, а також проаналізовано підходи західних і українських дослідників до пояснення цих змін. Особливу увагу приділено внутрішньополітичним чинникам трансформації ядерної політики РФ, зокрема її ролі у процесах легітимації влади та мобілізації суспільства. Методологічну основу роботи становить поєднання порівняльного аналізу нормативних документів, історіографічного підходу та елементів дискурс-аналізу офіційних заяв російського військово-політичного керівництва. Висунута гіпотеза полягає в тому, що оновлення ядерної доктрини 2024 року відображає не лише формальне розширення підстав для застосування ядерної зброї, але й прагнення компенсувати зниження ефективності ядерного стримування як інструменту зовнішньополітичного примусу в умовах затяжної війни. У результаті дослідження встановлено, що російська ядерна доктрина зазнала суттєвої функціональної трансформації: від класичного інструмента стримування до більш гнучкого засобу політичного тиску, стратегічної комунікації та внутрішньої легітимації. Доведено, що оновлена редакція доктрини відображає кризу переконливості ядерних погроз Російської Федерації та водночас свідчить про зростання ролі ядерного фактору як інструменту політичного сигналіngu у міжнародних відносинах. **Ключові слова:** ядерне стримування, російсько-українська війна, міжнародна безпека, ядерна політика, стратегічні комунікації, міжнародні відносини, політичні процеси.

© Коган Я. В., Марчук С. П., 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок з науковими або практичними задачами. Після початку російсько-української війни у 2014 році ядерний чинник набув у зовнішньополітичній стратегії Російської Федерації ролі ключового значення, що істотно впливає як на регіональну архітектуру безпеки, так і на глобальний режим ядерного нерозповсюдження. Повномасштабне російське вторгнення в Україну, а також систематичне застосування ядерного сигналіngu у публічному та доктринальному вимірах актуалізували питання еволюції ролі та функцій ядерного стримування у сучасній російській державній політиці. Попри широке дослідження російської ядерної доктрини, менш дослідженим є питання, яким чином зміна офіційної доктрини відображає не лише зміну нормативних положень, а й функціональні зміни в політичній комунікації держави, зокрема у відношенні до внутрішньої публіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, методологічної основи дослідження. Досліджуючи вивчення питання російської ядерної стратегії у зарубіжній історіографії у статті наводяться роботи наступних дослідників: Д. Адамського та його монографія “Російський спосіб стримування: стратегічна культура, примус і війна” (Adamsky, 2024), у якій описано генеалогію російського підходу до стримування крізь призму культурних, ідеологічних та історичних чинників, зокрема в умовах війни в Україні; статті Д. Мініка із дослідження теоретичної та доктринальної еволюції російської ядерного стримування, особливо в контексті повномасштабного вторгнення в Україну (Minic, 2025); сумісне дослідження Екена, Суман-Чаухана, Обер та ван Хуфта (Eken et al., 2025) про те як російська стратегічна культура впливає на її ядерну політику, які культурні та історичні мотивації формують процес прийняття рішень у галузі ядерного стримування Москви. В українській історіографії вагомий внесок в аналіз російської політики ядерного стримування, особливо в контексті дослідження ядерних загроз на тлі російсько-української війни, вносять роботи П. Сіновець (Sinovets, 2024). Стаття містить посилання на роботи автора (Sinovets, 2024) у частинах аналізу доктрин, так і у висновках про трансформацію російської ядерної стратегії загалом.

Методологічною основою роботи є поєднання кількох взаємодоповнюючих підходів. Основним методом є порівняльний аналіз двох редакцій «Основи державної політики Російської Федерації у сфері ядерного стримування» (2020 та 2024 років). Для виявлення еволюції ядерної політики застосовано історіографічний підхід з аналізом сучасної західної та української наукової літератури. Більш того, використано елементи дискурс-аналізу офіційних заяв і риторики російського військово-політичного керівництва.

Дослідження ґрунтується на якісних методах: контент-аналізі нормативних документів, інтерпретації та синтезі наукових джерел. Такий методологічний інструментарій дозволив комплексно розглянути як нормативні зміни, так і їх функціональне значення у зовнішньо- та внутрішньополітичному контурах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Формулювання цілей статті. Незважаючи на значну кількість досліджень російської ядерної стратегії, окремі аспекти проблеми залишаються недостатньо висвітленими. Зокрема, недостатньо уваги приділено внутрішньополітичній функції трансформації ядерної доктрини РФ, а саме її ролі у процесах легітимації влади, мобілізації суспільства та підтримання довіри населення до керівництва в умовах затяжної війни. Також потребує глибшого

аналізу питання, наскільки формальне розширення підстав для застосування ядерної зброї в редакції 2024 року справді відновлює переконливість російського ядерного стримування чи, навпаки, відображає його кризу.

Метою статті є виявлення ключових змін у підходах РФ до ядерного стримування в умовах повномасштабної війни проти України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Станом на лютий 2022 року, початок повномасштабного вторгнення в Україну, позиції РФ щодо ядерної зброї були зосереджені в документі «Про основи державної політики Російської Федерації в галузі ядерного стримування», що вступив в силу з Указом президента РФ від 2 липня 2020 року. Вперше в новітній історії Росії засади ядерної стратегії були оформлені як окремий документ, а не лише як складова воєнної доктрини. У свою чергу, «ядерна доктрина РФ» 2024 року була опублікована у світлі подій операції Збройних Сил України у Курській області та попередніми заявами про надання США дозволу наносити удари далекобійною зброєю по території РФ Україною (Sinovets, 2024).

Преамбула двох версій, загальні положення, ідентичні та зберігають формулювання про те, що політика ядерного стримування РФ є суто оборонною за характером та має на меті гарантувати безпеку суверенітету та територіальній цілісності держави, а також слугувати стримуванню агресії проти неї та/або її союзників (Russian Matters, 2020). У разі ж ескалації воєнних дій ядерне стримування покликане допомогти завершити конфлікт на умов, прийнятних для РФ (Bugos, 2020). У свою чергу, відповідно до «Основ» 2024 року агресія неядерної держави при підтримці ядерної розцінюється як їх сумісний напад, що є безпосередньою спробою РФ нав'язати партнерам України колективну відповідальність за їхню військову підтримку Сил України та погрожуючи ядерним ударом запевнити їх у власній спроможності нанести їм неприйнятні збитки. Це дає нам можливість зробити висновок, що головною метою оновлення стратегічного документу у 2024 році полягала в тому, аби відновити надійність російського ядерного стримування як в очах опонентів, так і для власного суспільства.

Головні відмінності двох документів ми можемо побачити у частині воєнних небезпек, які має нейтралізувати російське стримування. Зокрема, у версії від 2024 року їхня кількість зросла – з 6 до 10. Серед нових викликів, що відображають вплив триваючої війни в Україні, згідно з документом: створення нових союзів або розширення вже існуючих військових блоків, що призводить до наближення воєнної інфраструктури до кордонів РФ; дії потенційного противника, спрямовані на ізоляцію частини РФ, зокрема перерізання доступу до важливих транспортних комунікацій та дії потенційного противника, спрямовані на знищення екологічно небезпечних об'єктів РФ (Russian Matters, 2024).

Також, відповідні зміни ми бачимо у частині, яка визначає поріг можливого використання ядерної зброї з боку РФ. Наприклад, у документі 2020 року Москва залишає право використати ЯЗ в умовах конвенційної війни проти РФ, у разі якщо саме існування держави під загрозою; остання версія російської ядерної доктрини змінює це формулювання і тепер поріг використання – конвенційна агресія проти РФ та Білорусі, що створює критичну загрозу їхньому суверенітету та територіальній цілісності (Russian Matters, 2024). Також, умовою для нанесення ядерного удару може слугувати отримання Росією достовірної інформації про масований зліт засобів повітряно-космічного нападу (літаки стратегічної та тактичної авіа-

ції, крилаті ракети, безпілотні, гіперзвукові та інші літальні апарати) та перетин ними державного кордону Російської Федерації (Russian Matters, 2024). Особливо слід зауважити викреслення у документі 2024 року серед принципів ядерного стримування – дотримання міжнародних зобов'язань за контролем над озброєннями.

Підводячи підсумок компаративного аналізу 2 документів ми можемо дійти висновку, що внесені зміни до останнього документу стали спробою російського військово-політичного керівництва компенсувати ерозію власного ядерного стримування в умовах триваючої війни в Україні зниженням порогу можливого застосування ЯЗ та декларативним розширенням кола тих проти кого може застосовуватись.

В зарубіжній історіографії ми можемо знайти різні підходи до аналізу трансформації російської ядерної стратегії у період 2020–2024 років. Дослідження зосереджуються як на безпосередньому контент-аналізі нормативної складової політики ядерного стримування, комплексному вивченню зміни ядерного чинника в умовах повномасштабної війни, так і включають осмислення політико-комунікаційних функцій ядерної політики РФ у цей період.

Одним із найвпливовіших підходів є концепція стратегічної культури, на якій зосереджена праця Д. Адамського “Російський спосіб стримування: стратегічна культура, примус і війна”. Автор розглядає російське стримування як продукт специфічної стратегічної культури, що поєднує військові, інформаційні та психологічні інструменти. На думку Адамського (Adamsky, 2024, с. 125), після розпаду СРСР політика ядерного примусу мала б відійти в минуле разом із «холодною війною». Проте цього не сталося. Навпаки, ядерний чинник був збережений у досягненні зовнішньополітичних цілей, канонізований і фактично перетворений на центральний елемент російської стратегічної культури, своєрідний «Святий Грааль» національної безпекової політики (Adamsky, 2024, с. 125).

У цій логіці, документ 2020 року кодифікує сталі практики, що формувалися протягом попередніх десятиліть. Він фіксує вже існуюче уявлення про ядерну зброю як інструмент не лише стримування, а й примусу.

Події 2022 року, за спостереженням Д. Адамського (Adamsky, 2024, с. 103), стали своєрідним краш-тестом цієї моделі. Напередодні вторгнення в Україну, Росія намагалася змусити НАТО офіційно відмовитися від подальшого розширення, використовуючи ультиматуми без прямого застосування сили. Однак ці спроби виявилися безуспішними. У тижні, що передували повномасштабному вторгненню в Україну, Кремль активізував ядерну риторику, намагаючись створити навколо майбутнього театру бойових дій своєрідний «санітарний кордон» (Adamsky, 2024, с. 103). Інакше кажучи, ядерний фактор мав сформувати навколо поля бою простір можливого, в якому Росія могла б вести конвенційну війну без прямого втручання Заходу. Метою було обмежити конфлікт рамками «локальної війни» та запобігти його перетворенню на ширшу регіональну війну за участі НАТО. Створений через міждоміненний примус образ «неприйнятних наслідків» мав паралізувати політичну волю та швидкість реагування західних держав. Ядерні сигнали покликані були стримати будь-яке військове втручання Альянсу та мінімізувати масштаби постачання озброєнь Україні. В рамках цієї логіки оновлення ядерної доктрини є лише ще одним кроком реалізованої Росією стратегії.

Також з особливим фокусом на особливості російської стратегічної культури досліджують трансформацію російського ядерного стримування М. Екен, К. Суман-Чаухан, Б. Обер та П. ван Хуфта (Eken et al., 2025). Головним здобутком їхнього дослідження є встановлення, що російська політика сформована впливом нульової

логіки міжнародних відносин (zero-sum worldview), відчуттям власної вразливості та переконання у необхідності компенсації відносної слабкості в конвенційних силах за допомогою ядерного інструментарію (Eken et al., 2025). У цій інтерпретації ядерне стримування виступає не лише як засіб запобігання агресії, а й як інструмент стратегічного балансування та підтвердження власної значимості.

Окремий напрям досліджень представляє Д. Мінік. Його роботи зосереджені на аналізі впливу не лише теоретичних чи нормативних факторів, а практичних наслідків повномасштабної війни. На думку Д. Мініка (2025), початкові невдачі російської армії у 2022 році та високі витрати на ведення війни проти України змусили російське військово-політичне керівництво переосмислювати роль ядерного чинника. Зокрема, з цією метою та підвищенням достовірності російського стримування відбулось оновлення ядерної доктрини у 2024 році.

В українській історіографії у питанні дослідження російського ядерного стримування слід спиратись на роботи П. Сіновець. У контексті дискусії щодо трансформації російської стратегії на тлі війни в Україні у своїх роботах автор комплексно розглядає символічну та політичну роль ядерної зброї у зовнішній політиці Росії, ядерний сигналінг, що використовувався Росією від початку повномасштабного вторгнення для формулювання так званих «червоних ліній» і примусити НАТО утриматись від прямого втручання у війну в Україні, а також для зменшення обсягу поставок західної зброї Києву. П. Сіновець (2024) також підкреслює, що дебати всередині Росії, напередодні оновлення ядерної доктрини, зумовлені фактором того, що надмірні ядерні погрози з боку російського керівництва “розмили” їхню надійність. Це, у свою чергу, підживило критику з боку власне самого російського суспільства і підштовхнуло російське керівництво до оновлення ядерної доктрини.

Хоча в цьому контексті зміна ядерної доктрини з метою зниження порогу можливого застосування ядерної зброї не вирішує проблеми, а навпаки – породжує ще більше питань і розмитості: якщо раніше «ядерка» не була застосована у випадку заходу регулярних військ України на територію Курської області (з по факту підтримкою західних союзників, зокрема країни-носіїв ядерного арсеналу), чому щось має змінитись у випадку атаки Україною території Росії безпілотними літальними апаратами, які вона станом на січень-лютий 2026 року здійснює принаймні кожні декілька днів (Ministry of Defence of Ukraine, 2026).

У цьому сенсі, російські теоретики з початку повномасштабної війни багато обговорюють «стриманість» російських лідерів, які не відповіли «на жодну провокацію» та допустили, щоб їхні «червоні лінії» «почервоніли від сорому» (Minic, 2025). У підсумку, єдиним виходом досі визнається завдання конвенційних ударів по розвідувальній та інформаційній інфраструктурі Сполучених Штатів і країн НАТО у тих районах, де вона безпосередньо забезпечує підтримку українських ударів по території Росії. Одним з прихильників цього підходу є полковник Сухорутченко (дослідник 27-го Центрального науково-дослідного інституту та автор праць з питань стримування), який наполягає на нагальній необхідності у розробленні доктрини щодо ролі неядерної стратегічної зброї. Що допоможе відновити ефект стримування, так як в реальності нинішній російській режим не готовий відповідати на численні порушення своєї доктрини використанням ядерної зброї (Minic, 2025).

Хоча і ця дія досі представляється малоімовірною, у зв'язку з тим, що сама Росія схоже ставить можливість ширшого залучення західних країн у війну як більшу загрозу своєму існуванню.

Однак, зневіра у неспроможності Кремля захистити свої кордони ставить під питання реальну військову потугу країни. Такий причинно-наслідковий зв'язок може турбувати не тільки теоретиків чи військових, але й звичайних громадян, що в подальшому може загрожувати легітимності самого режиму.

Станом на квітень 2023 року в опитування, яке було проведено Левада Центром, тільки 29% населення вірило у те, що «російське керівництво готове застосувати ядерну зброю в Україні у ході воєнної операції, якщо вважатиме за потрібне». (The New Voice of Ukraine, 2023).

В цьому сенсі, не варто недооцінювати зневіру народу у діях свого ж керівництва, адже навіть в авторитарних режимах зважають на думку громадськості, бо в більшості саме ця громадськість є рушійною силою до нестабільності – особливо в умовах затяжної війни і економічних проблемах, які стрімко погіршуються. І це одна з причин чому часті публічні опитування громадської думки стали стандартною практикою режиму Путіна (Smetana and Onderco, 2024).

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Порівняльний аналіз «Основ державної політики Російської Федерації в галузі ядерного стримування» 2020 та 2024 років, а також огляд сучасної західної й української історіографії свідчать, що еволюція російської ядерної доктрини в період 2020–2024 років відображає не лише формальне розширення підстав для потенційного застосування ядерної зброї (збільшення переліку воєнних небезпек з 6 до 10, зниження порогу до «критичної загрози» суверенітету РФ та Білорусі, визнання агресії неядерної держави за підтримки ядерної як спільного нападу, додавання сценарію масованого повітряно-космічного нападу), але й глибоку функціональну трансформацію: від класичного інструменту стримування агресії до засобу примусу Заходу та, головне, внутрішньополітичного сигналіngu. Оновлення 2024 року стало реакцією військово-політичного керівництва РФ на кризу переконливості ядерних погроз у контексті війни проти України, систематичного порушення «червоних ліній» (включно з операціями ЗСУ на території РФ), ерозії сприйняття ядерного потенціалу як надійного стримуючого фактора як ззовні, так і всередині країни – що підтверджується низьким рівнем довіри населення до готовності Кремля реалізувати ядерні погрози та дискусіями в російській військовій теорії про необхідність альтернативних (неядерних) засобів відновлення ефекту стримування. Так, доктрина дедалі більше слугує інструментом управління суспільними уявленнями про національну безпеку та підтримання легітимності режиму в умовах затяжного конфлікту.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ефективності ядерного сигналіngu як інструменту внутрішньої легітимації влади в умовах тривалої війни, а також з аналізом впливу подальших змін російської ядерної політики на регіональну та глобальну архітектуру безпеки.

Новизна дослідження полягає в проведенні порівняльного аналізу двох редакцій ядерної доктрини РФ не лише з точки зору зовнішньої політики, а й з урахуванням її внутрішньополітичної функції. На відміну від попередніх робіт, стаття показує, що оновлення доктрини 2024 року є спробою компенсувати кризу переконливості ядерних погроз і водночас слугує інструментом легітимації влади та мобілізації суспільства в умовах затяжної війни.

References [Список використаної літератури]

- Adamsky, D. (2024). *The Russian way of deterrence: Strategic culture, coercion, and war*. Stanford, CA: Stanford University Press. [in English]. [Adamsky D. *The Russian Way of Deterrence: Strategic Culture, Coercion, and War*. Stanford (CA): Stanford University Press, 2024. 214 p.].
- Bugos, S. (2020). Russia releases nuclear deterrence policy. *Arms Control Today*, July/August. <https://www.armscontrol.org/act/2020-07/news/russia-releases-nuclear-deterrence-policy> [in English]. [Bugos S. Russia Releases Nuclear Deterrence Policy. *Arms Control Today*. 2020. July/August. URL: <https://www.armscontrol.org/act/2020-07/news/russia-releases-nuclear-deterrence-policy> (дата звернення: 15.03.2026)].
- Eken, M., Suman-Chauhan, K., Aubert, B., & van Hooft, P. (2025). *Understanding Russian strategic culture and the low-yield nuclear threat* (RAND Research Report No. RRA3859-1). Santa Monica, CA: RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA3859-1.html [in English]. [Eken M., Suman-Chauhan K., Aubert B., van Hooft P. *Understanding Russian Strategic Culture and the Low-Yield Nuclear Threat*. Santa Monica (CA): RAND Corporation, 2025. URL: https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA3859-1.html (дата звернення: 15.03.2026)].
- Minic, D. (2025). Russia's nuclear deterrence put to the test by the war in Ukraine. *Russie.NEI.Reports*, 49. Paris: Ifri. [in English]. [Minic D. Russia's Nuclear Deterrence Put to the Test by the War in Ukraine. *Russie.NEI.Reports*. No. 49. Paris: Ifri, 2025. URL: <https://www.ifri.org/en/studies/russias-nuclear-deterrence-put-test-war-ukraine> (дата звернення: 15.03.2026)].
- Ministry of Defence of Ukraine. (2026, March 3). Defense forces struck 13 oil and gas facilities on the territory of Russia in January–February. <https://mod.gov.ua/news/sili-oboroni-urazili-13-ob-yektiv-naftogazovogo-kompleksu-na-teritoriyi-rf-u-sichni-lyutomu> [Ukrainian]. [Міністерство оборони України. Сили оборони уразили 13 об'єктів нафтогазового комплексу РФ у січні–лютому. 03.03.2026. URL: <https://mod.gov.ua/news/sili-oboroni-urazili-13-ob-yektiv-naftogazovogo-kompleksu-na-teritoriyi-rf-u-sichni-lyutomu> (дата звернення: 15.03.2026)].
- Russian Matters. (2020). *Basic principles of state policy of the Russian Federation on nuclear deterrence*. https://rusmilsec.blog/wp-content/uploads/2021/08/nucdet_rf_2020_eng.pdf [in English]. [Basic Principles of State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence. 2020. URL: https://rusmilsec.blog/wp-content/uploads/2021/08/nucdet_rf_2020_eng.pdf (дата звернення: 15.03.2026)].
- Russian Matters. (2024). *Basic principles of state policy of the Russian Federation on nuclear deterrence*. <https://www.russiamatters.org/2024-basic-principles-state-policy-russian-federation-nuclear-deterrence> [in English]. [Basic Principles of State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence. 2024. URL: <https://www.russiamatters.org/2024-basic-principles-state-policy-russian-federation-nuclear-deterrence> (дата звернення: 15.03.2026)].
- Sinovets, P. (2024, December 18). *The one ring and how to destroy it: How Russia has based its foreign policy on nuclear weapons*. Istituto Affari Internazionali. <https://www.iai.it/it/publicazioni/c05/one-ring-and-how-destroy-i> [in English]. [Sinovets P. *The One Ring and How to Destroy It: How Russia Has Based Its Foreign Policy on Nuclear Weapons*. Istituto Affari Internazionali. 18.12.2024. URL: <https://www.iai.it/it/publicazioni/c05/one-ring-and-how-destroy-i> (дата звернення: 15.03.2026)].
- Smetana, M., & Onderco, M. (2024). What the Russian public thinks about the use of nuclear weapons. *Arms Control Today*, October. <https://www.armscontrol.org/act/2024-10/features/what-russian-public-thinks-about-use-nuclear-weapons> [in English]. [Smetana M., Onderco M. What the Russian Public Thinks about the Use of Nuclear Weapons. *Arms Control Today*. 2024. October. URL: <https://www.armscontrol.org/act/2024-10/features/what-russian-public-thinks-about-use-nuclear-weapons> (дата звернення: 15.03.2026)].
- The New Voice of Ukraine. (2023, May 15). *Survey reveals nearly 30% of Russians think Kremlin may be prepared to conduct nuclear strike on Ukraine*. <https://english.nv.ua/nation/survey-reveals-30-of-russians-think-kremlin-may-be-prepared-to-nuke-ukraine-50324586.html> [in English]. [Survey Reveals Nearly 30% of Russians Think Kremlin May Be Prepared to Conduct Nuclear Strike on Ukraine. The New Voice of Ukraine. 15.05.2023. URL: <https://english.nv.ua/nation/survey-reveals-30-of-russians-think-kremlin-may-be-prepared-to-nuke-ukraine-50324586.html> (дата звернення: 15.03.2026)].

Kogan Y. V., Marchuk S. P.

Department of International Relations
Odesa I.I. Mechnikov National University
r. 32, French blv., 24/26, Odesa, 65058, Ukraine

EVOLUTION OF RUSSIA’S NUCLEAR POLICY (2020–2024): ITS INTERPRETATIONS AND DOMESTIC POLITICAL FUNCTION

Summary

The article provides a comprehensive analysis of the strategic documents of the Russian Federation, “Basic Principles of State Policy of the Russian Federation on Nuclear Deterrence” (2020 and 2024), examined through comparative, historiographical, and domestic political perspectives. The relevance of the study is determined by the transformation of the role of the nuclear factor in the context of the full-scale Russian-Ukrainian war, as well as the growing importance of nuclear signaling as an instrument of both international and domestic politics. The study conducts a comparative analysis of two versions of the doctrinal documents, identifies the evolution of the conditions and thresholds for the use of nuclear weapons, and examines interpretations of these changes in Western and Ukrainian scholarship. Particular attention is paid to domestic political factors influencing the transformation of Russia’s nuclear policy, especially its role in regime legitimation and societal mobilization. The methodological framework combines comparative analysis of normative documents, historiographical review, and elements of discourse analysis of official statements by the Russian military-political leadership. The central hypothesis is that the 2024 revision of the doctrine reflects not only a formal expansion of the grounds for nuclear weapons use, but also an attempt to compensate for the declining effectiveness of nuclear deterrence as an instrument of foreign policy coercion in the context of a prolonged war. The findings demonstrate that Russia’s nuclear doctrine has undergone a significant functional transformation – from a classical deterrence tool to a more flexible instrument of political pressure, strategic communication, and domestic legitimation. The study argues that the updated doctrine reflects a crisis in the credibility of Russia’s nuclear threats while simultaneously indicating the growing role of the nuclear factor as an instrument of political signaling. In this context, “signaling” refers to the deliberate use of threats, statements, or doctrinal provisions to convey intentions, shape perceptions, and influence the behavior of external and internal audiences.

Key words: nuclear deterrence, Russian-Ukrainian war, international security, nuclear policy, strategic communication, international relations, political processes.

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026